

як вважає, що такий крок насамперед призведе до значного збільшення дефіциту державного бюджету. Проте низький рівень заробітної плати негативно позначається на процесі відтворення робочої сили.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Мінімальна заробітна плата. Індекси // Мінфін. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://index.minfin.com.ua>.
2. Інфляція. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://investukraine.org>.
3. Механізація формування мінімальної заробітної плати. II ч. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.conf.eu.org/ua/infocentre/socialaspects/235.html>.
4. Мінімальна заробітна плата 2014. Прожитковий мінімум в Україні 2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.juridicheskij-supermarket.ua>.
5. Продовольча корзина 2014 в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://biznesinalogi.com>.
6. Споживча корзина. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://blogs.lb.ua>.
7. Податковий кодекс України (із змінами і доповненнями, внесеними згідно із законами України від 07.07.2011 р. № 3609-VI). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.visnuk.com.ua/ua/documents/codex/strukture/rubric/3>.

УДК 657.421

Мельник О.В.
*аспірант кафедри бухгалтерського обліку
Національної академії статистики, обліку та аудиту*

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЇЇ ОСНОВНІ СКЛАДОВІ

У статті викладено основні засади фінансової звітності комунальних підприємств. Визначено користувачів фінансової звітності. Розглянуто принципи та склад фінансової звітності комунальних підприємств.

Ключові слова: фінансова звітність, звітність, користувачі фінансової звітності, комунальне підприємство, принципи складання фінансової звітності.

Мельник Е.В. ФИНАНСОВАЯ ОТЧЕТНОСТЬ КОММУНАЛЬНЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ, ЕЕ ОСНОВНЫЕ СОСТАВЛЯЮЩИЕ

В статье изложены ключевые основы финансовой отчетности коммунальных предприятий. Определены пользователи финансовой отчетности. Рассмотрены принципы и состав финансовой отчетности коммунальных предприятий.

Ключевые слова: финансовая отчетность, отчетность, пользователи финансовой отчетности, коммунальное предприятие, принципы составления финансовой отчетности.

Melnik O.V. FINANCIAL STATEMENTS UTILITY COMPANIES, ITS MAJOR COMPONENTS

The article presents the basis of the principles of financial reporting utilities. User-defined financial statements. The principles and structure of the financial statements of public companies.

Keywords: financial accounting, reporting, users of financial statements, utility companies, principles of financial reporting.

Актуальність теми. Кожне підприємство в процесі функціонування має на меті досягнення максимального ефекту від своєї діяльності, проте це не можливо без ефективного управління таким підприємством. У свою чергу управління виступає творчим процесом керівника, що ґрунтується на виважених рішеннях, прийнятих на основі даних, які відображають реальний стан справ на підприємстві.

Комунальні підприємства є специфічним різновидом підприємств, основним завданням яких є життєзабезпечення територіальної громади. Для забезпечення ефективного функціонування комунальних підприємств існують конкретні дані, які є основою прийняття рішень та наводяться у формі фінансових звітів відповідних звітних періодів, тобто фінансової звітності.

Стан наукового дослідження. Серед фахівців і науковців внесок у дослідження фінансової звітності зробили Ф.Ф. Бутинець, К.В. Безверхий, І.М. Белосова, А.М. Должанський, І.М. Склярова, Л.В. Чижевська та інші. Однак ця проблема потребує подальшого вивчення й опрацювання. Слід зазначити, що питання фінансової звітності комунальних підприємств науковцями не вивчалось.

Метою роботи є дослідження науково-теоретичних засад фінансової звітності комунальних підприємств та її основних складових.

Досягнення мети дослідження визначається шляхом реалізації таких завдань, як дослідження науково-теоретичних засад фінансової звітності комунальних підприємств, визначення користувачів фінансової звітності, принципів і складу фінансової звітності комунальних підприємств.

Виклад основного матеріалу. Усі господарські операції, які щоденно здійснюються комунальним підприємством, оформлюються первинними документами та відображаються в облікових регістрах у бухгалтерському обліку. Для управління діяльністю підприємства, оцінки її результатів, виявлення резервів зростання обсягу виробництва та підвищення його економічної ефективності на основі даних бухгалтерського обліку складається фінансова звітність.

Господарський кодекс України у ч. 1 ст. 79 визначає, що господарськими товариствами визнаються підприємства або інші суб'єкти господарювання, створені шляхом об'єднання їх майна та участі в підприємницькій діяльності товариства з метою отримання прибутку. Відповідно до ст. 63 Господарського кодексу України залежно від форм власності розрізняють такі види господарських підприємств: а) приватне підприємство; б) підприємство, яке діє на основі колективної власності; в) комунальне підприємство; г) державне підприємство; ґ) підприємство, засноване на змішаній формі власності [1].

Комунальні підприємства є специфічним видом господарського підприємства, оскільки основною їх метою є життєзабезпечення територіальної громади, а вже потім отримання прибутку. Крім того, залежно від того, до якого органу сфери управління вони належать, законодавча сфера впливу на них може застосовуватися як до господарського товариства, так і до бюджетної установи, організації.

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансова звітність – це бухгалтерська звітність, яка містить інформацію про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період. Крім того, метою складення фінансової звітності є забезпечення користувачів повною, правдивою, неупередженою інформацією про фінансові результати діяльності та фінансовий стан підприємства [2]. Тобто фінансова звітність повинна забезпечувати інформаційні потреби користувачів підприємства, у тому числі комунального підприємства.

У міжнародній практиці фінансова звітність є своєрідною візитною карткою кожного підприємства та, як правило, єдиним джерелом отримання необхідної інформації [4, с. 179]. В Україні така практика поки що не знайшла свого позитивного відображення. Пов'язано це з тим, що на розвиток фінансової звітності значний вплив справляють макро- та мікроекономічні фактори, серед яких домінуючу роль відіграють потреби й вимоги користувачів фінансової звітності.

Розглядаючи комунальні підприємства, слід зазначити, що важливе місце в оптимізації фінансової звітності відведено користувачам фінансової звітності – державним органам, які мають вплив та виключне право на внесення змін і коригувань до національних стандартів бухгалтерського обліку, якими регулюються не лише питання складання й подання фінансової звітності, а й загальні теоретико-методологічні аспекти організації на комунальних підприємствах [4, с. 180].

Стаття 1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначає загальне визначення користувачів фінансової звітності: фізичні та юридичні особи, які потребують інформації про діяльність підприємства для прийняття рішень [2].

Л.М. Біла вважає, що законодавство України не визначає склад користувачів та їх потреби в інформації. З огляду на це не слід отожднювати користувачів та осіб, яким надається фінансова звітність. Останні регламентовані Постановою Кабінету Міністрів України «Порядок подання фінансової звітності» від 28.02.2000 р. № 419. На думку вченого, це такі особи:

- власники (засновники) відповідно до установчих документів або органи, до сфери управління яких належить підприємство;
- органи державної статистики;
- трудові колективи на їх вимогу;
- фінансові органи та органи Державного казначейства у випадках отримання підприємством асигнувань із бюджету;
- інші органи виконавчої влади та користувачі згідно із законодавством [5, с. 446].

Таке твердження Л.М. Білої не є доцільним, оскільки надання фінансової звітності для комунального підприємства є обов'язковим у відповідних випадках, визначених законодавством. Тому наведений перелік, навпаки, є доречним і спрямованим на визначення користувачів фінансової звітності для комунального підприємства.

Щодо користувачів професор М.Ф. Огійчук зазначає: «На сучасному етапі вже визначилося коло користувачів бухгалтерської інформації, але не досить чітко визначилися пріоритети, значущість та обсяг бухгалтерської інформації, який має бути наданий тому чи іншому користувачеві» [8, с. 4].

Іншої позиції дотримується Ф.Ф. Бутинець: «Більшість підприємств узагалі не бачать сенсу складення фінансової звітності, а викликано це відсутністю її відповідних користувачів» [9, с. 8]. Проблема полягає в тому, що в Україні управління суб'єктами господарювання здійснюється неефективними методами, зокрема й комунальними підприємствами.

Важливим моментом під час визначення осіб-користувачів фінансової звітності є проведення класифікації за певними ознаками. Класифікація користувачів фінансової звітності може здійснюватися різними шляхами. Так, усіх користувачів фінансової звітності В.В. Ковальов об'єднує в три групи: користувачі, які є зовнішніми щодо конкретного підприємства, управлінський персонал підприємства та бухгалтери [10, с. 72].

Аналогічний підхід до класифікації користувачів звітності застосовує Л.В. Чижевська, яка також передбачає виділення трьох груп. До першої групи вона відносить зовнішніх користувачів, які прямо або опосередковано зацікавлені в результатах діяльності підприємства, до другої – персонал бухгалтерської служби, до третьої – управлінський персонал [11, с. 170].

Однак така класифікація є занадто деталізованою, відображає внутрішніх користувачів, виділяючи в окремій групі персонал бухгалтерської служби та управлінський персонал.

Російськими вченими А.Д. Шереметом, А.С. Бакаєвим, Т.Б. Криловою та іншими пропонується класифікація користувачів звітності, яка повніше характеризує та враховує їх інтереси. Виділено дві великі групи користувачів:

- 1) внутрішні користувачі, до яких відносять власників та управлінський персонал підприємства, яких цікавить фінансовий стан, прибутковість і перспективи розвитку підприємства;
- 2) зовнішні користувачі фінансової звітності об'єднано в дві групи: суб'єкти, які безпосередньо зацікавлені в результатах діяльності підприємства, та суб'єкти з непрямим інтересом.

Першу групу суб'єктів складають власники (акціонери) підприємства, кредитори, інвестори, податкові органи, інші підприємства, які є дійсними або потенційними партнерами цього підприємства.

Друга група суб'єктів включає осіб із непрямим інтересом (різні аудиторські й консультаційні фірми, фондові біржі, державні органи, інформаційні агентства, представники преси, профспілки та інші) [5, с. 447].

Така класифікація користувачів є типовою для зарубіжної практики, її дотримується більшість науковців.

І.М. Белоусова вважає, що важливими для підприємств були зовнішні користувачі фінансової звітності, такі як інвестори, кредитори, акціонери, тобто ті, хто має фінансову зацікавленість у діяльності підприємства. Останнім часом під час подання інформації про свою діяльність підприємства все більше орієнтуються саме на цю групу користувачів. Це пов'язано як зі зростанням українського ринку капіталу, так і з поживленням інтересу закордонних інвесторів до української економіки [12, с. 1].

Підсумовуючи викладене, зауважуємо, що коло користувачів фінансової звітності комунальних підприємств є стабільним, проте на практиці може дещо змінюватися відповідно до приналежності комунального підприємства органам управління, тому доречно здійснити класифікаційний поділ на внутрішніх і зовнішніх користувачів на підставі класифікації І.М. Белоусової, наведеної в таблиці 1 [12, с. 2].

Однак враховуючи, що особливістю комунальних підприємств є те, що вони засновані на власності територіальної громади, а керівництво ними здійснюють органи місцевого управління, до зовнішніх користувачів включено органи управління та територіальні громади.

Відповідно до ст. 14 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» фінансова звітність підприємств не становить комерційної таємниці, крім випадків, передбачених законодавством [2]. Дослідивши чинне нормативно-правове законодавство, яке стосується комунальних підприємств, можемо стверджувати, що не існує жодного обмеження щодо оприлюднення фінансової звітності комунальних підприємств.

Для досягнення певних вимог, які ставляться до фінансової звітності, необхідно дотримуватися певних принципів. Принципи бухгалтерського обліку й фінансової звітності є правилами та процедурами, які вироблені теорією й практикою бухгалтерського

Таблиця 1

Інтереси користувачів фінансової звітності підприємства

Користувачі	Інтереси
<i>Внутрішні користувачі</i>	
<i>Власники та керівники</i>	Оцінка здатності підприємств збільшувати власний капітал і перспектив виплати дивідендів
<i>Менеджери</i>	Ефективне управління підприємством: планування, організація, контроль; прийняття управлінських фінансових рішень
<i>Трудовий колектив</i>	Оцінка стабільності й рентабельності діяльності підприємства з метою визначення перспективи своєї зайнятості, здатності забезпечувати належний рівень зарплати та видатків на соціальні потреби
<i>Зовнішні користувачі</i>	
<i>Потенційні інвестори</i>	Оцінка спроможності підприємств здійснювати прибуткову діяльність та сплачувати дивіденди
<i>Органи управління та територіальні громади</i>	Зацікавлені інформацією, оскільки комунальні підприємства засновані на власності територіальної громади, а керівництво ними здійснюють органи місцевого управління
<i>Кредитори</i>	Зацікавлені в інформації, яка дає їм змогу визначити, чи будуть їх позики й відсотки з них сплачені своєчасно та в повному обсязі
<i>Клієнти</i>	Визначення ризику можливого банкрутства підприємства, особливо у випадках, коли вони мають довгострокові угоди з підприємством або залежать від нього
<i>Державні органи</i>	Формування стратегій і підтримка ефективного й збалансованого економічного розвитку держави, регулювання діяльності підприємств, аналіз надходження податкових платежів та наявності об'єктів оподаткування й джерел податкових надходжень, формування макроекономічних показників тощо
<i>Громадськість</i>	Визначення впливу діяльності підприємства на суспільство
<i>Науково-дослідні установи та ВНЗ</i>	Проведення наукових досліджень, підготовка фахівців з економічних дисциплін
<i>Аудитори</i>	Діагностика фінансового стану об'єкта аудиту та інтерпретація її результатів

Таблиця 2

Принципи складення фінансової звітності

№	Принципи	Визначення
1	Обачність	застосування в бухгалтерському обліку методів оцінки, які повинні запобігати заниженню оцінки зобов'язань і витрат та завищенню оцінки активів і доходів підприємства
2	Повне висвітлення	фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні й потенційні наслідки господарських операцій і подій, здатні вплинути на рішення, які приймаються на її основі
3	Автономність	кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку із чим особисте майно й зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства
4	Послідовність	постійне застосування підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, і повинна бути обґрунтована й розкрита у фінансовій звітності
5	Безперервність	оцінка активів і зобов'язань підприємства здійснюється з огляду на припущення, що його діяльність буде тривати далі
6	Нарахування та відповідність доходів і витрат	для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, які було здійснено для отримання цих доходів. При цьому доходи й витрати відображаються в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів
7	Превалювання сутності над формою	операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
8	Історична (фактична) собівартість	пріоритетною є оцінка активів підприємства, виходячи з витрат на їх виробництво та придбання
9	Єдиний грошовий вимірник	вимірювання й узагальнення всіх господарських операцій підприємства в його фінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці
10	Періодичність	можливість розподілу діяльності підприємства на певні періоди часу з метою складення фінансової звітності

обліку та є обов'язковими для всіх суб'єктів господарювання під час складення ними фінансової звітності. Склад і характеристику основних принципів бухгалтерського обліку та фінансової звітності визначено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» і Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [3]. Опрацювавши нормативно-правову базу, можемо конкретизувати десять принципів, за якими необхідно складати фінансову звітність комунального підприємства, наведені в таблиці 2.

Принцип бухгалтерського обліку – це правило, яким слід керуватися під час вимірювання, оцінки та реєстрації господарських операцій і під час відображення їх результатів у фінансовій звітності [14, с. 212].

Розглянуті загальноприйняті принципи фінансової звітності складають основу та вважаються базою під час підготовки фінансової звітності, забезпечуючи правильне формування її показників і достовірність даних фінансових звітів. Фінансова звітність, побудована з урахуванням наведених принципів, буде відповідати якісним характеристикам та всебічно розкривати фінансово-господарську діяльність комунального підприємства, щоб забезпечити користувачів необхідною інформацією.

Досліджуючи нормативно-правове забезпечення, з'ясовуємо, що склад фінансової звітності регламентується згідно з Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», відповідно якого фінансова звітність складається з таких елементів: балансу (типова форма № 1), звіту про фінансові результати (типова форма № 2), звіту про рух грошових коштів (типова форма № 3), звіту про власний капітал (типова форма № 4), приміток до фінансової звітності (типова форма № 5), додатку до приміток до річної фінансової звітності (типова форма № 6) [3].

Баланс – звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання та власний капітал. Баланс є методом управління даними через рахунки й подвійний запис та однією з основних форм бухгалтерської фінансової звітності. Метою складення балансу є надання користувачам повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на звітну дату. Елементами балансу, які характеризують фінансовий стан підприємства та зміни в ньому, є активи, зобов'язання і власний капітал [6, с. 174].

Звіт про фінансові результати – це звіт про доходи, витрати й фінансові результати діяльності підприємства. Метою складення звіту про фінансові результати є надання користувачам повної, правдивої й неупередженої інформації про доходи, витрати, прибутки та збитки від діяльності підприємства за звітний період [6, с. 176].

Звіт про фінансові результати повинен надавати користувачам висновки про поточний фінансовий стан підприємства (рентабельність, платоспроможність, використання фінансових важелів) і вірогідність банкрутства, оцінювати майбутню прибутковість, визначати вартість власних позикових коштів (ціну капіталу) [13, с. 84].

Звіт про рух грошових коштів – звіт, який відображає надходження й видатки грошових коштів у результаті діяльності підприємства за звітний період. Метою складення звіту про рух грошових коштів є надання користувачам фінансової звітності повної, правдивої та неупередженої інформації про зміни,

які відбулися в грошових коштах підприємства та їхніх еквівалентах за звітний період. Звіт про рух грошових коштів характеризує здатність підприємства генерувати своєю діяльністю приток грошових коштів. Цей звіт надає корисну для управління інформацію для оцінювання потреб суб'єкта господарювання щодо обсягів і напрямів витрачання коштів [6, с. 206].

Звіт про власний капітал – звіт, який відображає зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду. Власний капітал – це частина в активах підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань. У звіті про власний капітал відображаються залишок і зміни з кожного виду власного капіталу підприємства. Звіт про власний капітал подається в складі лише річної фінансової звітності. Мета складення цього звіту – розкриття інформації про зміни в складі власного капіталу підприємства протягом звітного періоду [6, с. 231].

Примітки до фінансових звітів є обов'язковою складовою річної фінансової звітності для всіх підприємств, крім бюджетних установ, представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності та суб'єктів малого підприємництва.

У примітках до фінансових звітів необхідно розкривати інформацію про облікову політику підприємства; інформацію, яку не наведено безпосередньо у фінансових звітах, проте вона є обов'язковою згідно з положеннями (стандартами); інформацію, яка містить додатковий аналіз статей звітності, необхідний для забезпечення її зрозумілості й доречності [7, с. 303].

Згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку № 5 «Звіт про власний капітал» усі підприємства розкривають у примітках до фінансової звітності призначення й умови використання кожного елемента власного капіталу (крім статутного капіталу) [6, с. 239].

Примітка до статті фінансової звітності може не наводитися лише в разі її малої значущості та якщо в цьому немає необхідності для розуміння природи статті. Оскільки комунальні підприємства є специфічним суб'єктом господарювання, зміст приміток визначається Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Корисно було б доповнити форму балансу і звіту про фінансові результати додатковою графою для номера розкриття відповідної статті в примітках до фінансової звітності для комунальних підприємств.

Висновки. Отже, призначення фінансової звітності комунальних підприємств полягає в належній підготовці інформації, яка достовірно, неупереджено та в повному обсязі відображатиме реальний фінансовий стан комунального підприємства – наслідок його фінансово-господарської діяльності. У свою чергу реальний фінансовий стан комунального підприємства може бути відображено за умови визначення реальних користувачів фінансової звітності та принципів складення фінансової звітності, за умови формування складу й розшифрування даних фінансової звітності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Вимоги до фі-

- нансової звітності»: затверджена наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (зі змінами й доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
4. Безверхий К.В. Трансформація фінансової звітності вітчизняних підприємств: нагальні питання сьогодні / К.В. Безверхий // Фінанси, облік і аудит. – 2013. – Вип. 2. – С. 178–184. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Foa_2013_2_22.pdf.
  5. Біла Л.М. Фінансова звітність сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах / Л.М. Біла // Організаційно-економічні проблеми розвитку АПК : у 4 ч. / за ред. П.Т. Саблука. – К. : ІАЕ, 2001. – Ч. 3 : Фінанси і фінансова інфраструктура АПК. – 2001. – С. 445–449.
  6. Голубнича Г.П. Звітність підприємства : [навч. посібник] / Г.П. Голубнича, Т.Г. Мельник. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2012. – 230 с.
  7. Хом'як Л.Р. Бухгалтерський облік в Україні : [навч. посібник] / Л.Р. Хом'як. – 3-ге вид., допов. і перероб. – Львів : Національний університет «Львівська політехніка» ; Інтелект-Захід, 2004. – 350 с.
  8. Огійчук М.Ф. Єдині методологічні засади бухгалтерського обліку і звітності в Україні та їх відповідність методології країн з розвинутою економікою / М.Ф. Огійчук // Світ бухгалтерського обліку. – 1997. – № 5. – С. 3–9.
  9. Бутинець Ф.Ф. Стандартизація бухгалтерського обліку: погляд у майбутнє / Ф.Ф. Бутинець // ЖІТІ. – 2002. – № 21. – С. 3–8.
  10. Ковалев В.В. Финансовый анализ: управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалев. – М. : Финансы и статистика, 1996. – 429 с.
  11. Чижевська Л.В. Бухгалтерський баланс: проблеми теорії і практики / Л.В. Чижевська. – Житомир : ЖІТІ, 1998. – 408 с.
  12. Белоусова І.М. Проблеми аналізу фінансової звітності зовнішніми користувачами та можливості їх вирішення / І.М. Белоусова, К.В. Федоренко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://sfpk.at.ua/fr/0/0439046.doc>.
  13. Скляр І.С. Удосконалення методики складання фінансової звітності / І.С. Скляр // Управління розвитком. – 2013. – № 15. – С. 83–85. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uproz_2013_15_40.pdf.
  14. Должанський А.М. Сучасні вимоги до фінансової звітності виробничих підприємств / А.М. Должанський, Ж.І. Ференс // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.4. – С. 210–216. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/nvntlu_2013_23.4_36.pdf.

УДК 657

Порохнавець Я.А.
*аспірант кафедри обліку у виробничій сфері
Тернопільського національного економічного університету,
старший викладач кафедри обліку та фінансів
Мукачівського державного університету*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ Й РОЗПОДІЛУ ЗАГАЛЬНОВИРОБНИЧИХ ВИТРАТ ВИДОБУВНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті розглянуто поняття «загальновиробничі витрати» з огляду законодавчої бази та поглядів учених-економістів. Узагальнено особливості обліку загальновиробничих витрат у видобувній галузі. Обґрунтовано теоретичні положення й подано практичні рекомендації щодо організації обліку та розподілу загальновиробничих витрат на підприємствах з видобування мінеральних вод.

Ключові слова: загальновиробничі витрати, видобувна галузь, нормальна потужність, метод розподілу, база розподілу.

Порохнавець Я.А. ПРОБЛЕМНЫЕ ВОПРОСЫ УЧЕТА И РАСПРЕДЕЛЕНИЯ ОБЩЕПРОИЗВОДСТВЕННЫХ РАСХОДОВ ДОБЫВАЮЩИХ ПРЕДПРИЯТИЙ

В статье рассмотрено понятие «общепроизводственные расходы» на основе законодательной базы и взглядов ученых-экономистов. Обобщены особенности учета общепроизводственных расходов в добывающей отрасли. Обоснованы теоретические положения и даны практические рекомендации по организации учета и распределения общепроизводственных расходов на предприятиях с добычи минеральных вод.

Ключевые слова: общепроизводственные расходы, добывающая отрасль, нормальная мощность, метод распределения, база распределения.

Porohnavets Y.A. ISSUES ACCOUNTING AND DISTRIBUTION OF OVERHEAD COST OF MINING ENTERPRISES

The article discusses the concept of "overhead costs" on the basis of the legal framework and the views of economists. Summarizes the features of the account of overhead cost in the mining industry. Grounded theoretical principles and practical recommendations on the organization of accounting and distribution of overhead cost in enterprises with production of mineral waters.

Keywords: overhead costs, mining industry, the normal power distribution method, the base distribution.

Постановка проблеми. У сучасних умовах максимальної автоматизації виробництва, поліпшення використання виробничих потужностей, заміни живої праці машинною значно зростає частка загальновиробничих витрат у загальному обсязі витрат підприємств. Проблема обліку й розподілу загальновиробничих витрат набуває особливо важливого значення при визначенні собівартості суми зазначених витрат і обчисленні собівартості продукції. Це питання потребує відповідного обґрунтування, у зв'язку з чим постає необхідність розробки облікової політики під-

приємства щодо обліку й розподілу загальновиробничих витрат. Адже від правильно прийнятих на їх основі рішень залежить коректність обліку, калькулювання та аналіз собівартості готової продукції. Особливості обліку й розподілу загальновиробничих витрат на підприємствах різних галузей нині становлять великий науковий інтерес, оскільки багато питань з цього приводу залишаються нерозв'язаними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням обліку й розподілу загальновиробничих витрат традиційно приділяється значна увага ві-